

Zeruya Shalev

DOLOR

Traducció Roser Lluch i Oms

Editorial
**LES
HORES**

DOLOR

Zeruya Shalev
DOLOR

Traducció de l'hebreu de Roser Lluch i Oms

Editorial **LES HORES**

Títol original en hebreu: כאב (Pain)

Autor: Zeruya Shalev

“And to every people after their language” Book of Esther I .22

Published with the support of The Institute for the Translation of Hebrew Literature, Israel and the Embassy of Israel, Madrid

Primera edició: agost 2022

Copyright © Zeruya Shalev

Published by Arrangement with the Institute for the Translation of Hebrew Literature

© de la traducció: Roser Lluch i Oms

© de l'edició: Editorial Les Hores S.L.

www.editorialleshores.com

hola@editorialleshores.com

Maquetació: Dan Monells

Disseny de col·lecció: Mireia Luna. Natural www.designisnatural.com

Disseny de la coberta: Octavi Gil Pujol

© de les fotos de la coberta: Mayka Sanchez / Shutterstock

Impressió: Estugraf Impresores S.L. (Madrid)

Dipòsit legal: B 11356-2022

ISBN: 978-84-123981-7-5

Amb el suport del Departament de Cultura

Generalitat de Catalunya
**Departament
de Cultura**

Les Hores forma part de l'Associació d'Editorials Independents

Tots els drets reservats.

Queda prohibida la reproducció total o parcial d'aquest llibre mitjançant qualsevol mitjà o procediment, inclosos la reprografia i el tractament informàtic, i la distribució d'exemplars mitjançant el lloguer o préstec públics, sense l'autorització escrita dels titulars del copyright.

DOLOR

A la Vera Slónim-Nevó

CAPÍTOL 1

VET AQUÍ QUE TORNA, però malgrat haver-lo esperat molts anys ella se sorprèn. Torna com si mai no l'hagués deixat, com si no hagués viscut sense ell un sol dia, un sol mes, un sol any, quan d'aleshores ençà n'havien transcorregut exactament deu. En Miqui li ha preguntat: «Recordes quin dia és avui?», com si es tractés d'un aniversari o de la data del casament, i ella ha fet un esforç de memòria —s'havien casat a l'hivern, s'havien conegut l'hivern anterior, els fills havien nascut a l'hivern, res digne d'esment havia succeït a les seves vides a l'estiu, tot i que aparentment en aquest país la llarga estació estival és propícia a infinitat d'esdeveniments—, però quan en Miqui ha abaixat la mirada cap al seu abdomen, que de llavors ençà, i molt a desgrat d'ella, se li havia eixamplat, de cop i volta el dolor ha tornat i ella ha recordat.

O tal vegada havia recordat i el dolor havia reaparegut? Perquè ella mai l'havia oblidat, i per tant no es tractava d'un record, sinó d'estar absolutament dins d'aquell instant incandescent, de la fractura cada vegada més evident, de la tempesta fantasmagòrica del pànic, de la paràlisi festiva del silenci: cap ocell piulava, cap au volava, cap bou bramava, els àngels no cantaven lloances, el mar no s'estremia, les criatures no parlaven, era un món absolutament silent.

Amb el temps va comprendre que allà hi havia hagut de tot, llevat de silenci, i tanmateix només això se li havia gravat a la memòria: àngels muts apropant-se-li i curant-li calladament les ferides, membres amputats cremant en silenci mentre els seus propietaris els miren amb la boca closa, ambulàncies molt blanques circulant silencioses pels carrers, una estreta llitera alada volant cap a ella, algú l'alça i l'hi deposita a sobre, i en aquest instant, quan l'havien arrencat de l'asfalt ardent, va néixer el dolor.

Havia parit dos fills, però no havia reconegut el dolor quan se li havia revelat amb tota la seva força perforant-li el melic, serrant-li i polvoritzant-li els ossos, aixafant-li els músculs, arrencant-li els tendons, molent-li els teixits, esquinçant-li els nervis, maltractant-li el magma intern del qual ella mai havia sigut conscient que estava fet l'ésser humà. A ella només l'havia interessat el que hi ha per damunt del coll, el crani i el cervell que hi és ocult, la consciència i la raó, el coneixement i el discerniment, el lliure arbitri, la identitat, la memòria, i ara no té res llevat d'ella mateixa, res llevat d'ell, del dolor.

«Què ha passat?», li pregunta en Miqui, però de seguida afegeix, avergonyit: «Que idiota que soc, no t'ho hauria d'haver recordat». Ella s'havia recolzat a la paret, al costat de la porta —tots dos estaven a punt de sortir de casa, cadascun per anar a la seva feina— i provava d'assenyalar amb la mirada les cadires de la cuina, ell va córrer cap allà i en va tornar amb un got d'aigua que ella no va aconseguir agafar amb la mà, que lliscava damunt la paret.

«Una cadira», va mussitar ella, i en Miqui en va arrossegar cap a ella una de la cuina, però sorprenentment s'hi va deixar caure amb tot el seu pes, com si fos a ell a qui el dolor hagués atacat de cop i volta, com si fos ell qui hagués estat allà aquell

matí, feia exactament deu anys, quan la intensa ona expansiva de l'explosió de l'autobús que tenia al costat l'havia projectat del seu cotxe fins a fer-la estavellar damunt l'asfalt. De fet, si no hagués sigut pel canvi al darrer moment, ell hauria estat al lloc d'ella, hauria volat per l'aire ardent com un immens asteroide i hauria aterrat de cop entre els cossos cremats.

Per què no havia portat els nens a l'escola com cada dia? Recorda una trucada urgent de la feina d'ell, un problema informàtic, el sistema havia caigut. Ell estava a punt de portar-los-hi, però l'Omer encara no s'havia vestit, anava en pijama i saltava damunt del llit de matrimoni, i ella havia preferit evitar plors i amonestacions. «Deixa-ho, ja els hi portaré jo», havia proposat, fet que sens dubte no havia evitat la brega matinal de sempre amb l'Omer, que s'havia tancat al vàter i no en volia sortir, ni les llàgrimes de l'Alma perquè tornaria a arribar tard per culpa del seu germà. I quan, esgotada, es va acomiadar d'ells a la porta de l'escola, va accelerar per seguir circulant per aquell carrer amb molt de trànsit, va avançar un autobús que estava aturat a la parada i de sobte li va colpejar l'oïda el soroll més terrible que mai havia sentit, i després, el silenci absolut.

No va ser precisament la potència de la detonació —una erupció gairebé volcànica d'explosius, cargols, claus i rosques, tot barrejat amb verí de rates per fer augmentar l'hemorràgia— el que la va eixordar, sinó un crit diferent, més profund i terrible, el de la separació sobtada de llurs vides de desenes de passatgers de l'autobús, laments de mares que deixaven orfes, crits de jovenetes que ja no es farien grans, plors de nens que ja no tornarien a casa i d'homes que se separaven de les seves dones, lamentacions de membres esmicolats, de pell socarrimada, de cames que ja no caminarien, de braços que ja no abraçarien, de la bellesa que es consumiria en la

pols, i ara torna a sentir aquell clamor, es tapa les orelles i es deixa caure pesadament damunt dels genolls d'en Miqui.

«Ai, Iris, creia que ja havíem deixat enrere aquest malson», diu ell estrenyent-la entre els braços, però ella intenta desfer-se de l'abraçada i murmura amb els llavis crispats: «Ja passarà, segurament he fet un mal gest, em prendré una pastilla i aniré a treballar», però de nou, com aleshores, cada gest es descompon en desenes de petits gestos, cadascun més dolorós que l'anterior, de manera que fins i tot ella, que tant s'esforça per contenir-se i que s'ha guanyat la reputació de directora d'escola forta i que es fa respectar, sospira profundament.

Però per darrere, més enllà del sospir que fins i tot la sorprèn a ella, esclata un riure violent i explosiu, i tots dos es tomben mirant cap a l'altre extrem del passadís, on, dret davant la porta de la seva habitació, el seu fill, alt i prim, sacseja els flocs de cabells que li envolten les temples afaitades i deixa anar entre dos alegres renills: «Ei, què feu asseguts un damunt l'altre? Teniu la intenció de fer-me un germanet?».

«No fa cap gràcia, Omer», gruny ella, tot i que també li sembla ridícul l'espectacle que li ofereixen. «He tornat a tenir dolor al lloc de la ferida i em calia seure.»

L'Omer s'apropa a ells lentament, gairebé amb passos de dansa, movent amb gràcia el seu cos esplèndid cobert només amb uns bòxers tigrats. Com era possible que la unió d'ells dos hagués produït un cos tan perfecte? «Esplèndid, continua asseguda», riu ell, «però per què a sobre del pare? I per què el pare també ha de seure? A ell també li fa mal?».

«Quan estimem una persona sentim el seu dolor», respon en Miqui amb el to didàctic que l'Omer tant detesta, i també ella, un to de veu que ja conté l'ofensa que causarà la previsible burla del fill, i ella diu: «Porta'm una pastilla, Omer,

millor dues, n'hi ha al calaix de la cuina», i quan s'empassa ràpid els analgèsics li sembla que amb la força de la voluntat el dolor s'acabarà per sempre, que desapareixerà i no tornarà mai més. Els dolors no tornen perquè sí i amb tanta força, això és inacceptable. Al cap i a la fi, tot havia estat tractat, unit, fixat amb cargols i implantat amb tres intervencions quirúrgiques al llarg d'un any d'hospitalitzacions. N'havien passat deu i s'havia acostumat a viure els atacs de dolor amb els canvis d'estació o després de fer un esforç, mai havia recuperat la serenor física d'abans, però tampoc no s'esperava una nova onada de dolor així, com si aquest matí tot tornés a començar.

«Ajuda'm a aixecar-me, Omer», li demana, i ell se li acosta encara juganer, li allarga un braç ferm i prim, i ella es posa dreta, s'ha de recolzar a la paret, però no cedirà. Sortirà de casa, anirà al cotxe, conduirà fins a l'escola, dirigirà les sessions amb eficàcia, assistirà a les reunions, entrevistarà professors nous, rebrà la supervisora, es quedarà per comprovar com van les permanències, contestarà els correus electrònics i els missatges que se li hauran acumulat, i només de tornada a casa, al capvespre, conduint amb els llavis crispats pel dolor, tindrà temps per pensar que en Miqui s'havia quedat assegut a la cadira de la cuina, a tocar de la porta, amb el cap entre les mans, mentre ella sortia, més exactament fugia, com si l'hagués deixat a càrrec del seu dolor, com si hagués estat a ell a qui havien fet puré la pelvis aquell matí, feia exactament deu anys, a qui havien truncat la vida.

Atrapada entre desenes de cotxes que transiten lentament pel camí de tornada a casa, recorda com ell havia arribat esbufegant al seu llit de la sala de traumatologia, amb el cap cot. No va ser el primer a arribar, un munt de gent gairebé desconeguda l'havia precedit en propagar-se ràpidament el rumor. Els visitants s'havien presentat en ordre invers, dels

menys coneguts als més propers. L'Omer, que tenia set anys, i l'Alma, que en tenia onze, hi havien arribat acompanyats per la seva amiga Dafna just abans que la portessin al quiròfan, i quan els va veure caminant cap a ella va recordar horroritzada que eren els únics a qui no havia avisat. Havia aconseguit deixar un missatge al mòbil d'en Miqui i al contestador de la seva mare prement les teclades amb els dits ensangonats que després s'havia eixugat amb la samarreta, només s'havia oblidat de trucar a l'escola dels nens. El cert és que durant les hores que havien transcorregut fins que els va veure caminant cap al seu llit, retrets i agafats de la mà, s'havia oblidat completament de la seva existència, havia oblidat que la dona que havia volat per damunt del carrer en flames fins a estavellar-se a la calçada fos mare de dos fills.

Fins i tot li va costar reconèixer-los de primer moment. Una parella estranya avançant cap a ella, un nen molt alt i una nena molt petita. Ell ros i ella castanya, ell esvalotat i ella callada. Dos oposats caminant a l'una, lentament i seriosa, com si anessin a dipositar un ram de flors a la seva tomba. Hauria volgut fer-se fonedissa, però estava clavada al llit, per això va tancar els ulls fins que els va sentir belar a dues veus un «Mare!» que la va obligar a recuperar-se immediatament. «Quina sort he tingut», els va dir, «hauria pogut ser molt pitjor».

Després, un dels metges li va dir: «Els pot mostrar com pateix. No hi ha cap necessitat de fingir. Deixi que l'ajudin, així vostè també els ensenyarà a superar les dificultats». Però ella no podia mostrar-los la seva feblesa, per això no va poder suportar la seva presència durant molts mesos, fins que es va refer.

«Tot per culpa de l'Omer», recorda que l'Alma va asseverar amb indiferència, quasi amb apatia, com si anunciés

una evidència, «si no s'hagués amagat al vàter, hauríem sortit de casa abans i tu no hauries estat allà quan l'autobús ha explotat», i l'Omer es va posar a cridar com un boig i a donar puntades de peu a la seva germana: «No és veritat! Ha estat per culpa teva! Perquè volies que la mare et fes una cua de cavall!». Quan en Miqui el va intentar agafar per tranquil·litzar-lo, el nen de sobte el va assenyalar amb el dit i va declarar, amb la suspicàcia que sempre existia entre ells: «Tot és culpa teva!».

Potser haurien seguit acusant-se mútuament, com si realment es tractés d'un esdeveniment que succeïa en la intimitat del cercle familiar, no d'un incident nacional, planificat i executat per uns activistes que no en sabien res, d'aquella petita família, però ja se l'havien endut cap a aquella distracció aterridora de moltes hores de quiròfan i de tot el que va venir després, mesos de rehabilitació i recuperació, i el nomenament que l'esperava a l'extrem del camí com una mena de premi. Sabia que n'hi havia que deien que si no hagués estat ferida mai no l'haurien nomenat directora d'una escola essent tan jove. De vegades ella mateixa se'n sorprenia, però la ingent càrrega no li permetia tenir pensaments trivials. Havia viscut deu anys sencers sense cap pensament trivial, però ara que ha aparcat el cotxe i camina coixejant cap a casa, té la impressió que s'acaba de despertar d'aquella operació que havia durat deu anys, i que ara, amb l'experiència que havia acumulat, pot donar la seva opinió sobre la qüestió que els seus fills havien plantejat, decidir finalment qui havia sigut el culpable.